SI TANG
MEUNG VAX
လိၵ်ႈၶၢဝ်ႇသၢဝ်, မိူင်း‘ဝ’
佤 邦 新 闻
佤 邦 新 闻 局 主 办

PA VIEX SON DAUX VAWNG MEUNG VAX HU KUM NGAWM MAI CUB CAW BUNG KAING SON KRAX YIEN YAWG GLAWK MEUNG ROB ROM MEUNG MAN, DAUX VENG KENG TUNG.

ၽူႈတၢင်တူဝ် ဝဵင်ႇငုၼ်းမိူင်း‘ဝ’ ၵႂႃႇႁူပ်ႉထူပ်းၵုပ်ႉၵုမ် ၵေႃႉမတီႇ, ၼိုင်ႈပွင်လွင်ႈငမ်းယဵၼ် လၢၼ်ႉလိူင်ႈမိူင်းႁူမ်ႉတုမ် တီႈၵဵင်းတုင်။

Pa viex buan son daux vawng: Meung Vax kum ngawm mai pa prawng: been yiien yawg Meung Man daux hak tiex Keng Tung mai ploi kix lox pa grum rhawm tix tau son nyawm ot haok huan mai paox phuan grawng.

2013 num khix 7 – 12 ngaix, pa viex buan son daux vawng: Meung Vax mai pa viex buan son ka pa prawng: son yiien yawg daux Asu yax Meung Man, kaoh khaix hoik lai graing kix lox mai paox dex a liah taix na ri: bawg yam, kix baox ploi lox pa hoik grum rhawm tix ka mai paox phuan grawng son nyawm ot haok huan tau piang: meung.

Pa viex buan son vawng: Meung Vax pa yuh thuang cang: tax Cao Kawx Ang, fux thuang cang: tax kuad Ciiet, tax Woe Siox Yuing, pa hawt hu mai tax Li Cu Liiex, tax Cai Sam khawm cao kaing daux bang naing greem 171 khawm phuan cub.

Pa viex son pa prawng been yiien yawg Meung Man U Teng Caw pa yuh thuang cang:, kawn koe pa viex son lien pa ot daux kawx fang pu pa yuh ti au cang: chiux see ling Awng Tan Thut, pa yuh sang cawx chiung chi see ling Tan Thun U in kix.

Krax kum ngawm kix mai paox yuh tix daux lox mhawm chawm khaw, mawh ru rhie: kix lox pa cu cha si nax lien mai paox. pa viex buan son Meung Vax hoik teei pa mawh grawh grawng khawm uik plih lox piang: pheen voe ngai paox, mawh son si mhie: hak tiex Meung Man nyawm ot kaux cong yiien yawg, kaoh khaix hoik lai ngaox lao mai paox, kix khawm ra plak hoik lai grum lox ka mai paox.

Ot yam kum ngawm mai paox, pa viex buan son plak Asuyax kix ka hoik tang ngaox dee lut tix, gaux rhawm ka lai kum krai mai paox.

Vawng: Meung Man ka hoik daing koe krax ce ka krax kum ngawm kix mai paox bawg in, U Teng Caw fux cu six ka ngaox lao krax pa si mie: si miang vawng: U Teng Seng ka kix, yam in, daux Asu yax kawn yuh krax prawng: lox mhawm mai pui daux hak tiex ku cau ku plak, ang ex doh yuh tix deeh plak khaix tix, hu pui si voe khawm uik, khaw lai yuh tix haok huan mai paox, ku cub ku caw lai nab yam ka paox, yeen kaing ting mawh kaing: iak, nhie: lai ling: ing tiang: ka paox tix, viex lox mhawm ru rie: kaing: pa lih sin ax khawm mu.

U Teng Cawx ka ah, Meung Man sang cawx pa mawh been kaux cong pa khraox phao, Meung Vax ka chix tix ngaox lao krax pa si mhie tix si voe ngai, lawk lox pa mhaing pex tix tang kuang hak tiex cao tix, cu ang cu tix tang mawh ti grawng.

Daux prawng lox tau, Awng Tan Thut ka krai lao krax prawng mai cub tang cau an kix ku plak, ti blah khee ang tie: bre hawt lox pa hoik tat mai paox, pui plak praix nhie: sawk tix coh lox si nax, kieh kaing cu ca jao:,

(Hu si toe plah 2)

Phan sang tawx pex lai khawm riang in kix dee mhong lox yaox riang meung wa, chix tix tawx hu daux in ~ awanhawm@gmail.com
awanhawm@gmail.com

(Continued from page 1)

krax lud in kix ka koe mai yix cao ah.

Ot yam kum ngawm mai paox, kix ka yung yi, khaix in sax, ang du ngie plak piang: pa thie krax lai ling ing tiang: mai paox, pui hak tiex khawm lien ka mawh nan, lai nab yam lai haok huan tau.

Pa viex buan son ka Meung Vax ka baox yung yi, hak tiex Meung Vax mawh pa ot greem Asuyax Meung Man ti dauh, ang doh chix yuh krax luk lik luk liak ka Asuyax, ka ang chix gaih tix khaing hak tiex rob rom Meung Man, mawh ngie si mie: tix tang bung kuang hak tiex dee ot tix.

Pa yoek pa awp hoik tawng mawh pa laux yuh kawn pui piang meung, nawh ka mawh pa cu ca yuh krax haok huan Meung Vax, khee nan, kawn pui khawm vawng: Meung Vax sang sau riang: mai Asuyax Meung Man khawm kawn pui piang: meung sau riang: ka plak tik pa yoek pa awp in kix.

Ex ka hoik tawng, Asu yax Meung Man hoik daing tawx krax gaw sawn son haok huan Meung Vax mai lum Meung Man glawk pon Meung La, ca mawh khaw krax kaing: pa yuh, khaw tix pon krax teem ka ku plak.

Pa viex son Meung Vax ka yung yi, Meung Vax hoik yuh krax yiien yawg haok huan mai Asuyax hoik koe (20) num haoh phao, kaing: pa tix ex ka hoik yaox mai paox ka hoik luan tix ih, ex khawm ra plak ka hoik sau riang: tix son kaux cong haok huan hak tiex dee ot, khaix in sax ka khaw tix mawh nan, lai nab yam lai yung yi, lai gau sawn haok huan mai paox.

Tax Cao Kawx Ang thuang cang: ka hoik daing gaux rhawm ka pon ru rie: kaing: bawg in piang: pheen mai paox, ka mawh krax mhawm mai paox si voe ngai, khaix hoik grum lox ka mai paox, kix kawn lai yeen cum ka lox pa si du rhawm mai paox.

Plak bo, pa viex buan son ka Meung Vax tawm yuh priex: gaok pui laik yam an sawm tau khawm uik, kix hoik lai yaok cung plai mai paox, ah lox mhawm tau, kah kaing ang krox lox ang khaw ang kix grai uik, hoik mawh krax mhawm son khawm ra plak si voe ngai.

Pa hoik grum lox pa viex buan son Meung Man mai Meung Vax daux bang kum ru rie: kaing: si nax bawg in ka daux Keng Tung mawh nan.

K. khawm ra plak kawn caw: sau riang: greem lox pa hoik tat cao kaing ting mai paox kah ka in son yiien yawg haok huan mai paox.

KH . Si nax Meung Man mai Meung Vax khaw lai nab yam yung yi ka paox tix, viex been yiien yawg, prawng kaing: si nax , koe lox koe kaing: krai mhawm mai paox son yiien yawg haok huan tau ling ju.

G . phan kaing: lih si nax lien khawm ra plak, khaw lai yeen rhawm ka paox, nhiiet viex lox mhawm chawm khaw hu prawng mai paox.

NG . Meung Vax mawh hak tiex pa ot greem Meung Man ti dauh, ang doh chix yuh krax luk lik luk liak ka Asuyax, ka ang chix gaih tix khaing, Meung Vax cu tix tawx riang: son yiien yawg haok huan hak tiex nyiiex ma.

H . son sang kieh Meung Vax kaux cong haok huan mai pluat tik pa yoek pa awp in kix, Asu yax Meung Man kawn caw tix tawx riang: son ku plak.

Pa tawk cum yeen lai ka mai paox plak Asu yax U Teng Caw, Meung Vax tax Cao Kawx Ang pu cang daux 2013 num khix 7 – 12 ngaix daux cing tong.▲

Cao kaing daux vawng Meung Vax kum ngawm mai cao kaing Ceu pui vax pa ot daux Meung Man.

Ot ka krax grawng pa teei mhaing daux vawng: Meung Vax an, pa yuh cu six daux ming cux tang ka kawn vax ot hak tiex man U Khun Thun Lu, fux cu six U Sai Pao Nap 2013 num khix 7 - 11 ngaix hoek daux Pang Kham.

Plak ngawb daix taix plak na ri:, tax kuad Ngaox fux cu six daux vawng: Meung Vax, fux cong see ling tax kuad Kloi, tax kuad Run, shu chi daux see fax woe tax Sam Lu, cu six daux cub caw kuad song tax Bo La Kham, pu cang daux ceung kong pu tax Yien Seung Ping, chang vu fux pu cang daux pa yuh krax si doe mai plak praix tax cheung Ai Kaw, fux pu cang tax Sam Khun in kix rieb kum ngawm mai kix daux nyiiex bang kum cong chang.

Pa mawh cao pu pliak lai lox daux ceung kong pu yax Huang Chaix Siien mawh cao pu

pliak lox si kah kix mai paox plak lox man.

Jauh tix mawh tax kuad Ngaox pa viex buan son cao kaing Meung Vax ah lox rieb hoek toek bleeih ka kix, mai krai lao krax been pa viex pa ti rob rom, khawm krax ot grawng koe ku plak.

Tax Khun Thun Lu mai tax Sai Pao Nap ka

(Hu si toe ka plah 3)

(Pa si toe ka plah 2)

krai lao nang lox pa viex tix mai rhawm kaud ngai jhak ka son haok huan kaux cong Meung Vax.

Khaix nghiiet lox ah si kah krai cao kaing kawn vax pa ot daux hak tiex man in kiex, tax kuad Ngaox ka yung yi, sang bre tix Ngaox lox ah si kah si mhie: kiex mai tax kuad Pang. mai ah lox laoh lhie: ka lox pa tawx son kaux cong haok huan Meung Vax.

Tax kuad Ngaox ah nin, ot daux hak tiex Meung Man, kawn Vax kla haoh ceu hun grawng, krax kaud rhawm sawn kla ang awm paox, krax kaud son haok huan kaux cong cau pui tix, nyawm ot nyawm koe Meung Man mawh ti mu. lawk kaing pa ang mhawm yuh krax luk lik luk liak ka Asu yax in kix ang ex doh yuh.

Tax kuad Ngaox ka ah nin, kawn Vax ku cau pa ot ku dauh, son sang kaux cong haok huan cub cau, ex caw tix nhie: lai ling ing tiang ka paox, yuh tix mawh lox ti gum cum ti mu, phan ang lai ling: ka paox, lox su she chix nhie si nax, tawm lai ling ka paox tawm tawng rhawm rhi krax kaud paox, si mie ex awm nyiiex ti lhang prang ti mu.

Daux ngawm kix mai paox, kawn lai tawx rhawm kaud son lox mhaing Meung Vax tix tang lai bung sawn ka hak tiex nyiiex ma cao tix, krax kum ngawm kix mai paox hoik daux lox mhawm chawm khaw.▲

Cub HPA paoh bang gau sawn krawng pai saux bawg(4)

Krax pa paoh cub HPA – son pa gau plak pai saux jhak ngia bawg pon yuh tix daux veng Pang Sang.

2013 num khix 7-15 ngaix, krax khrawh khrawm cub caw ka la ying kawx son plak pai saux jhak ngia, pa paoh cub HPA son pai sux jhak ngia: daux hak tiex Meung Vax bawg (4)paoh tix daux veng Pang Kham dee gau cub HU son pa pai saux jhak ngia, pa gau bawg in sang caw: tix gau daux ti num plak bawg yam, kix mawh pa ruah khaing plak greem ku dauh ku dee, pa tauk lih khaing lai pa gau, ot daux paoh kix krax pa sang gau, pa yuh kaing daux lum si dah Meung Vax, sara pa gau an kix hoek laik yam khawm uik.

Plak ngaix ra taix plak, krax paoh son sang gau sawn kix tix jauh paoh tix daux ot cub HU, pa yuh fux cu six daux vawng Meung Vax tax kuad Ngaox, pu cang tax Yiien Seung Ping:, cu six daux cub caw bun dai yax Wo Kui Rong, chux cang daux lum si dah Meung Vax Shoeng Cheung Taux, fux chux cang yax Ma Nux in kix hoek laik yam mai tawx lox ah si kah si diex.

Pa mawh cao thung bung daux cub caw: HU Tong Cia Ciang mawh cao bung mai ngaox lao krax pa sang caw: kix tix gau bawg in khawm mu, pa sang caw: kix tix gau grawng si dah pai saux in kix kao tix cau, kix sang caw: tix gau kao khix daix bawg yam, kao ra khix mawh gau tix grawh grawng, liah khix sang hu cheu tix gaik jhak grawng saux daux lum si dah Meung Hawx, khaix hoik si dauh bawg yam, kix sang deeh hoek gawng ot ku kaux, sang caw: tix nghiiet krax guah cao kaing cao kham kaing: yuh dee ot. ot yam krai lox Tong Cia Chiang ka tawx lox si diex ka piang: kix loe grawng:-

K : si mie: pa gau in kix ku kaux bre sau riang: tix daux bawg yam pa yaox tix gau, yuh tix chix krax pa gau khawm mu.

Kh : si mie: kix bre hawt lox ah si kah tat nyiiex gau lai, ot daux gau sawn tix, lai grum rhawm nab yam ka sara cao gau, viex rawm daux krax gau sawn.

G : si mie: kix ku kaux yuh tix mawh pa laoh pa lhie:, tawx riang: son haok huan krax pai saux jhak ngia Meung Vax voe ngai .

Luan khaing hoik tawx krax si diex gau ka piang: nyawm pa gau bawg in khawm mu, ka si mie: sara cao gau an kix, viex rhawm rhi tix hu gau tawm mhawm, tawx krax lhak haing piang: kawn pa gau in kix ku kaux.

Tax Shoeng Cheung Taux viex buan son kix nyiiex lum si dah krai lox yam an, si mie: pa gau in kix ku kaux, bre grum rhawm mai paox, nghiet lox cao gau, nab yam ka lox ah si kah tat nyiiex gau lai, ang map krax phauk gau pa tawx pui ka tix ku plak.

Khaix an, tax Yiien Seung Ping: ka ah lox laoh lie: ka krax teem gaw pa tawx cub caw HU ka hak tiex Meung Vax, ka tawx lox si diex ka piang: pa gau in kix ku kaux, si mie: kix viex krax pa tawng: grawng pa chix in kix in yuh kaing: mhawm son hak tiex nyiiex ma tix ku kaux.

Ka nghoik tawm mawh tax kuad Ngaox pa tawx lox ah si kah si diex ka piang: kix khawm mu, mhaing kix bre sau riang: daux krax pa yaox tix gau, krai lao kix mhong tawng krax cud ca grawng pai saux jhak ngia Meung Vax, si mie: kix sau riang: son haok huan krax pai saux jhak ngia: Meung Vax si voe ngai.▲

Tax Cao Kaw Ang kum ngawm mai cub (UNICEF) pa tawx krax teem son brax kua kawn nyawm.

Daux 2013 num khix 7.17 ngaix plak ngawb daix taix na ri:, pa yuh pu cang daux cub pa yuh krax si toe mai plak praix tax Cao Kawx Ang, fux pu cang tax cheung Ai Kaw, See Loex, pa yuh liien lawx chux chux cang Yang Ci, fux cu re-ung Lawx Cee Yung, fux chux cang daux lum si tah Meung Vax yax Ma Nux, pa yuh fang yi cang: Ai Shui in kix rieb kum ngawm mai cub pa tawx krax teem son brax kua kawn iak piang: meung, Ma Ling Nax kawx Ting an khan kix nyiiex bang kum daux cub caw: pa yuh krax si toe mai plak praix.

Tax Cao Kawx Ang viex buan son ah lox rieb hoek toek bleeih ka cub caw Ma Ling nax Kawx Ting, yaog yaw krax teem joh pa tawx kix, krai lao kix mhong tawng: krax ot grawng koe Meung Vax, vawng: Meung Vax daing gaux rhawm ka krax teem gaw: pa tawx cub caw pa teem son brax kua kawn iak piang: meung ka hak tiex Meung Vax, mai sang tawx riang: rao ka kaing: yuh ku plak.

Ma Ling Nax Kawx Ting ka ah lox yaog yaw: kah rieb tax Cao Kawx Ang in kix tix kum ngawm mai kix, jauh khaix tawx kix krax teem ka Meung Vax num luan, ot krax baox hoek bawg in, hoik yaox ka thai loh hak tiex Meung Vax tix miex nyao, hoik daing gaux rhawm ka yaox tix nawh ku plak, nawh tawm viex buan son kix cub pa tawx krax teem ka kawn iak piang: meung ngaox lao krax kaud grawng sawn kix tix sang yuh daux hak tiex Meung Vax, kaoh khaix hoik lih gaik jhak kix nawh ku plak bawg in, krax pa teem kix sang yuh tix daux hak tiex Me-ung Va.

Ot yam kum ngawm kix mai paox, pa hawt hu mai Ma Ling Nax Kawx Ting pa kaux Ting Ling mai Ciien Thawx Nu woe la ka ngaox lao nang kaing pa yuh cub caw: kix ku plak, daing gaux rhawm ka hoek tix hak tiex Meung Vax, si mhie: khawm ra plak lai sau riang: tau si voe ngai son brax kua kawn iak an khan kix.

Khaix hoik kum ngawm kix mai paox, kix kawn hu gaik jhak nyiiex lum si dah Man pa ot pang kham khawm nyiiex lum si dah Meung Vax, yuh tix tawng: grawh grawng, ka mawh krax mhawm son yuh kaing: tau si voe ngai.▲

Grawng nap niep krax glip ngai grai lox Cao Nyi Kham

Grawng nab niiep krax glip ngai grai lox (Cao Nyi Kham) yuh tix ny-iiex kix ying phang.

2013 num khix 7 – 18 ngaix, krax nab niiep grawng glip ngai grai lox pa yuh voi pang: cu re-ung Meung Mau (Cao Nyi Kham) yuh tix nyiiex kix ying phang. fux cong see ling tax kuad Run, shee fax woe shu ci: Sam Lu, fux cong chang mox cang: Ai Rong, Ai Cum,fux pu cang: daux ceng kong pu Nyi Caw, ceung woe daux kru naing mawg Li Nyi Kuat, fux pu cang: daux ciien saux pu Ai Awng, fux ceung woe daux kru naing 468 Ai Siang, siien cang daux keung Meung Mau Siao Sai Pao, fux shu chi Pao Nyi Meung, fux siien cang daux Meung Pawk Li Sam Pan, fux shu chi daux lum pang kham Ai Han, cao kaing cao kham daux keung Meung Mau ku cub, paox grawm paox meet paox nyiiex paox ma (Cao Nyi Kham) an kix hoek laik yam an khawm mu.

Chi cang daux chi ying phang Li Chang Ang, shu ci: Sam Lang hoik mawh cao sah sawn grawng glip ngai (Cao Nyi Kham) khawm mu.

Grawng nab niiep yuh tix plak ngaix ti taix, mawh chiux cang daux ciao yiux chiux Yang Ceung Khai cao bung.

(Cao Nyi Kham) khee hoik rheeng saux ang lai pon tix pai, ot daux khix 7 – 14 ngaix, grai khaing hak tiex, ju: nawh 54 num, (Cao Nyi Kham) hoik mawh pui laoh pui lhie: ka daux been Me-ung Vax ti kaux. jauh tawm iak (Cao Nyi Kham) hoik hawt tix yuh been, hoik caw: tix yuh naing graing caox miex ding, ka hoik pon krax laoh cong ka daux yuh tix been miex ding mawx. daux 1989 num, Meung Vax gaih tix khaing been viex kong ma nit, (Cao Nyi Kham) hawt pa yuh been laik daux been rob rom, ot daux been yiien yawg, (Cao Nyi Kham) ka hoik sau riang: tix daux been, hoik sau riang: tix yuh ka-ing: ku plak, ot daux hak tiex Me-ung Mau, (Cao Nyi Kham) hoik yuh chi cang, hoik yuh chiux cang, hoek kah voi pang: cu raung. ot daux yuh nawh been, nawh hoik viex rhawm rhi tix yuh kaing: son kawn pui, ang lhat ka tauk ka mao, ang ruah kaing pa yuh tix, viex rhawm tix hu yuh kaing pa tawx plak piang: ka tix, ka hoik pon krax nab yam yaog yaw ka daux kaing: pa yuh tix si cheeng.

(Cao Nyi Kham) kla hoik luan khaing hak tiex phao, ngai ngieh rhawm mhawm nawh ot daux rhawm kawn pui ling ju: ling phan.

Sau riang: khaix in ku kaux ku pui, nhiiet sau riang: piang: kaing pa ang pui luan ka ex kix nyang hoik yuh.▲

ၽူႈတၢင်တူဝ် မိူင်း'ဝ' ၶုၵ်ႉႁူပ်ႈထူပ်ႉ ၵုပ်ႉၶုမ် ၵေႃႉမတီႉ, ၶိုင်ႈပွင်လွင်ႈငမ်းယဵၼ် လၼ်ႉလိုင်ႈမိူင်း ႁူမ်ႉတုမ် တီႈၵိင်းတွင်

ၽူႈတၢင်တူဝ်မိူင်း'ဝ' ၶုၵ်ႉႁူပ်ႉထူပ်း ၵူႈတီင်းသေႃႉ ၵိပ်ႉႁူဝ်ပဝ်းထိ(2) ၶွင် ၵေႃႉမတီႉ, ၶိုင်းပွင် လွင်းငမ်းယဵၼ် လၼ်ႉလိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ် ၵိင်းတွင်။

ၵိင်ၸိူဝ် သိုၵ်း'ဝ'ၼၼ်ႉ သိုၵ်းပၢၼ်း ပီးလွင်းၶိင်းၶိင် ၵၼ်သိုၵ်းတေႃႉၵၼ်မႃး ၶႂ်းၼေႃး လိၼ်'ဝ' ယိပ်းၵုမ်း ပွတ်းလၢၼ်း၊ တင်းတေႃႉမိူင်း ဝၼ်းထိ(28.6.2013)ၼၼ်ႉသေယဝ်ႉ၊ မိူင်းဝၼ်း ထိ(12.7.2013)ပီးဝၼ်း(2)ပူင်း ၽူႈတၢင်တူဝ် မိူင်း'ဝ' ၼႃးၵေႃႉမတီႉ ၶိုင်ပွင်လွင်းငမ်း ယဵၼ် လၼ်ႉလိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ်ပၢၼ်းၶဝ်၊ မိူင်းတႃႉ ၼၵ.လိတ်ႉ.ပၼ်ႁ(ပျတ်ႉ.သၼေႃႉ)လွင်းၶိင်းၶိင် ၵၼ်သိုၵ်းတေႃႉၵၼ်ၼၼ်ႉ သွင်ၽၢႆႇႁူပ်းထူပ်း ၵုပ်ႉၵုမ်ၵၼ် တီးလုမ်းတိူင်းသိုၵ်းသၢမ်ထိင်ႉ ၵိင်းတွင်။ သွင်ၽၢႆႇလီႈလွႆတူၵ်းလွင်းၵၼ်(5)ၶေႃႈ။

ၽူႈတၢင်တူဝ်မိူင်း'ဝ'

ၸွမ်း ႁွင်းၵၢၼ်တီတ်းတေႃႉ ၼွၵ်း မိူင်း လဝ်းၵေႃႉၵၢင်း ပီၼ်ႁူဝ်ၼေႃႉလုမ်း၊ ၸွမ်း ႁွင်းၵၢၼ်ၽၼ်ႉတႃႉ ပဝ်းယူဝ်ႉလိင်ႉ ပီၼ်ၵိပ် ႁူဝ် ၼေႃႉလုမ်း၊ ၵိပ်ၸွမ်းတွၼ်းလိၼ်သိုၵ်းပွတ်းလၢၼ်း ၸူၸ်ႉသိုဝ်းယိၼ်ႉ၊ ၽူႈၶၢၼ်ပၢၵ်ႉ လုမ်းငဝ်းၸုၼ်း လီႈလူးၼေႃႉ၊ ၵိပ်ပွင် ၵၼ်တပ်ႉသိုၵ်းၶွတ်ႉလိူတ်း ၽွမ်ႉႁူမ်းမိူင်း'ဝ'ၼၼ်ႉ လတ်းၵၼ်ပီးတိုၵ်း တွၼ်း လိၼ်သိုၵ်းပီ(1) လဝ်းသိုၵ်းလီႈသၢမ်ၼၼ်ႉ ၸွမ်း တပ်ႉလုမ်းလူင် တွၼ်းလိၼ်သိုၵ်းပွတ်းလၢၼ်း 171 ၶဝ် ၵူႈတပ်ႉလုမ်း မႃးၶဝ်ႈႁူမ်ႉလွမ်း။

ၽၢႆႇလူင်ပွင်လိုင်း

ၵိပ်ႁူဝ်ပဝ်းထိ(2)ၶႂ်းၵေႃႉမတီႉ ၶိုင်းပွင် လွင်းငမ်းယဵၼ်လၼ်ႉလိုင်းမိူင်း ၵူႈတီင်းသေႃႉ ပီၼ်ႁူဝ်ၼေႃႉလုမ်း၊ ၽူႈလတ်းၵၢၼ်သိုၵ်း သၢမ် တိူင်းပွတ်းၵွၵ်ႉ ၵိပ်လွမ်သိုၵ်းလူင်(ၒိုလ်ချုပ်ကြီး) ၵွင်ႉတၼ်းထုတ်ႉ၊ ၸွမ်းတိူင်းသိုၵ်းသၢမ်ထိင်ႉ ၵိင်းတွင် လွမ်ၸၢၼ်တၼ်းထုၼ်းၵူႈ၊ ၽွင်းလူင် မိူင်းတီး လဝ်းၵွင်ႉပျတ်ႉၼေႃး ၽူႈပီးပုၼ်းၽွၼ်း ထႃႉၼႄွင်းၵၢၼ်လၼ်ႉတိုး ၵပ်းၽွင်း။

မိူင်းတႃႉ ပီၼ်ၶေႃႈလိလိင်းၼၼ်ႉၵၼ် ၶႂ်းပၢင်ၵုမ်ၼၼ်ႉ ၽူႈတၢင်တူဝ်မိူင်း'ဝ' ၵဝ် သၢဝ်.ၶေႃႈ(လၵ်းထၢၼ်)ၵၼ်ၽၢႆႇသိုၵ်းလူင် ပွင်လိုင်း ပီၼ်ၽူႈၼေႃ.ဝၼ်း ပၼ်ႁပၢၵ်းယူင်ႉမႃး ၵူႈလွင်းလွင်းလိူဝ်းၼၼ်ႉ ၵၢၼ်ႉလူၼေပၢၵ်ႉ ၼေႃး ၽူႈၶဝ်ပၢင်ၵုမ်ၶဝ် ႁူထိုင်ပီၼ်းလွမ်း။ လိူဝ် ၼၼ်ႉ တၢင်ႉၼေ လွင်းႁၼ်ထိုင်ၼေႃး ၶေႃးမုင်း မွင်းမိူင်း'ဝ'မိူဝ်းၼေႃး။ မိူင်း'ဝ'မုင်းမွင်း လွင်းငမ်း ယဵၼ်တႃႉသေႃႉ၊ ပေႃးပီးလွင်းၵတ်းယဵၼ် လၼ်ႉ ၵိုတ်းလီႈၵၼ်ၶိုၼ်းယႂ်ႇပၢၵ်းပီး ၼၼ်ႉ။

ၵၢၼ်.လူၼေ ၶေႃးဝေႃ.ပီၼ် ပၼ်ႁ (ပျတ်ႉ.သၼေႃႉ)ၼၼ်ႉ.ယဝ်ႉ. ၵိပ်ႁူဝ်ပဝ်းထိ(2) ၶွင်ၵေႃႉတီႉ. ၶိုင်းပွင်လွင်းငမ်းယဵၼ်လၼ်ႉလိုင်းမိူင်း ႁူမ်ႉတုမ် ၵူႈတီင်းသေႃႉ ၶိုၼ်းမွၵ်ႉလၢတ်းသဝ်း လိင်းၼေ ၶပ်ႉပီၵၼ်ငမ်းယဵၼ်ၵူႈ... ၶၵ်ႉတွၼ်း ၵၼ်ႁဝ်းသၢင်း လွင်းငမ်းယဵၼ်ၵၼ်မႃးလိူဝ်းၼၼ်ႉ ပီးလွင်းပၼ်းၵိုမ်း ၵွင်ႉပိင်းမႃးတင်းၼေမ်ယဝ်ႉ။ ၼေင်ႉႁိူဝ် တေထိုင်ၶၢပ်ႉတွၼ်း ၵုပ်ႉၵုမ်ၵၼ်မိူင်း ၼၼ်ႉ ႁဝ်းၶႃႈ လူင်ႉပွႆ.ပႃးထိင်းသိမ်း လွင်းငမ်း ယဵၼ်ႁဝ်း ၼူမ်ၽၼ်းၵိုမ်း(ထႃႉဝရ)ယိုၼ်းယၢဝ်း မိူဝ်းၼေႃး။ ၵၼ်သိုၵ်းႁဝ်းသွင်ၽၢႆႇ ပီးပၼ်ႁ (ပျတ်ႉ.သၼေႃႉ)ၶႂ်းၵၢင်ၵၼ် ၵီတ်းၵွတ်းၼၼ်ႉ ႁဝ်းလူင်.ၼၵ.လိတ်ႉ.ၽေသင်းၵူႈပီးပီး၊ ယႃႉပၼ် ပၼ်းတုပ်.တိူဝ်. လွင်းငမ်းယဵၼ်ႁဝ်း ဝႃးၼၼ်ႉ။

ၼွၵ်းၼၼ်ႉ. ၵူႈတီင်းသေႃႉ သဝ်းလိင်း ၼေ ၶေႃးၵူၺ်းလွမ်လိုင်းတိင်းသိင်.ဝႃး... မိူဝ်းလိဝ် ပီၼ်လူင်ပွင်လိုင်းၼွႆ၊ ၵုပ်.မိူင်.လူရ်းလီႈတီႉ.ပူဝ်. ၶရေႉသီ၊ ငဝ်းလီႈၵၼ်ၵုပ်.မိူင်.ၵေႃး ပီၼ်လီး ၼွႆ၊ ၼေင်.ႁိူဝ်ၵၼ်ၵုပ်.မိူင်. လီႈတီႉ.ပူဝ်.ၶရေႉသီ. ႁိူဝ်းႁိူဝ်းမိူင်းသွႆၼၼ်ႉ လူင်ပွင်လိုင်းၼေႃး ၵူႈလၢဝ်း ၼိူဝ်းၶႂ်းလိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ်တင်းသိမ်းတေလီးသၢၼ် မိူဝ်းၵၼ် ၶဝ်းပႃးလွီးထိပ် ၵီတ်းသၢင်းလွမ်းၵၼ် မိူင်းၼေႃး။ ၸွမ်းၼၼ်ႉၼေ ၼေင်ႉႁိူဝ် ၵူႈလၢဝ်းၼိူဝ်း ႁဝ်းၶဝ် ပေႃးတေၶဝ်းပႃးၶႂ်းသၼေႃး(လွတ်ႉ.တေႃႉ) လိူၵ်းတင်းပႃႈတီႉ.ၵၼ်မိူင်းၵၼ်ၼၼ်ႉ. လူင်ပွင် လိုင်း ၶတ်းလွႆ ယိၼ်.ၾိုင်ႉၵုပ်ႉ.ၵူဝ်ႉလွင်းငမ်း ယဵၼ် လွမ်းလၢဝ်းၼိူဝ်းႁဝ်းၶဝ် ၵူႈမူႉၵူႈလုမ်းယဝ်ႉ။ ၼေင်ႉႁိူဝ်ၶဝ်.ၵွၼ်း ငဝ်းယဵၼ်ႁဝ်း ၼေတေၵပ်ႉ လုလီဝ်ၼေ သိုပ်ႉပၼ်းၵိုမ်းယိၼ်းယၢဝ်းၵူႈ တင်းၼေႃးၼၼ်ႉ. လူင်ႉၵီ.ၶဝ်ၵွၵ်ႉ.ၵူၼ်း လိၵ်ႈ လီး ပၼ်တၢင်းႁၼ်ထိုင်တီးၵၼ်၊ ႁဝ်းၼေင်.ၵၼ် ၼေ ပီးပၼ်ႁ(ပျတ်ႉ.သၼေႃႉ)သင်ၵေႃး ၵဝ် လွင်းလီၼေ ၵႃးလိတ်ႉ.ၽေးသင်း။ ပၼ်ႁ(ပျတ်ႉ. သၼေႃႉ)ယွႆႉ.လူင်ၼၼ်ႉ. ၵိတ်းၼွမ်းပၼ်းလိၵ်ႉ.ၼွႆ.၊ ပၼ်ႁလိၵ်ႉ.ၼွႆ.ၼၼ်ႉ. ၵိတ်းၼွမ်းပၼ်းၵိုင်ႉၵူႈ။ ပေႃးငဝ်းလီႈၵၼ်ငမ်းယဵၼ်ႁဝ်း ထိုင်တီးယိုင်း ၵၢၼ်းပႃး၊ ၼွမ်းသူလဝ်း တိင်.တင်းပႃႉတီႉ.ၵၼ်မိူင်း ၵၼ်ၼေ ၶဝ်းလိူၵ်းတင်းၶႂ်းသၼေႃး(လွတ်ႉ.တေႃႉ) ၼေ လွမ်းလိုင်း ၽၢၵ်ႉ.တွၼ်းသၢင်းမႃး ၼေ- ၵူႈ တီင်းသေႃႉ သဝ်းလိင်းၵူႈၼွၵ်ႉၼၼ်ႉ။

ၵူႈတီင်းသေႃႉ သိုပ်.လၢတ်း ဝႃး... ၼွင်ၸိူဝ် ၵၼ်ၵုပ်.မိူင်. လီႈတီးပူဝ်.ၶရေႉသီ. ပေႃးတေၶူပ်းငၢပ်းၵၼ် လွမ်းသၼ်.တ ၵၢင်လွႆ ၵူၼ်းမိူင်းတင်းၼေပ် ၼွၵ်းလီႈၼွၵ်းပီၼ်ၼၼ်ႉ၊ မိူဝ်လိဝ် လူင်ပွင်လိုင်း တေၶိုၼ်းပူၼ်.ၼပး ပိုင်ငဝ်း မိူင်းမိူင်း (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ)လိုင်းမိူင်း ပီး 2008 ၼၼ်ႉ.ၵူႈ။ လွင်းမိူင်း'ဝ' ပီးတင်းႁၼ် ထိုင်ၼေႃး ၶေႃးယွၼ်းထိုင် မိူဝ်းၼေႃးၼၼ်ႉ. ၶဝ်းပႃးတၢင်.ၼေလီႈယူ.။ မိူဝ်းႁဝ်းႁွတ်.ၽိဝ် ပၢင်သၢင်း ပွၵ်ႉ.ပူၼ်.ၼၼ်ႉ. သူလဝ်းတၢင်.ၼေမႃး တႃႉယွၼ်းပီၼ်ၵေႃ.မိူင်း ၶိုင်းၵၢၼ်၊ လွင်းၼေ. တွၼ်းတႃႉတေ တိဝ်းတတ်းၼၼ်ႉ. ပၼ်းၵိင်ၸိူဝ် ၶႂ်းသၼေႃး(လွတ်ႉ.တေႃႉ)ပၵ်းပၼ်းပၼ် ၼၼ်ႉ။

ၶႂ်းပၢင်ၵုမ်ၼၼ်ႉ. ၵိပ်လွမ်သိုၵ်းလူင် (တူပူဝ်.ချုပ်ႉ.ၵီး) ၵွင်ႉတၼ်းထုတ်ႉ. မွၵ်ႉလၢတ်း ၵူၵမ်းသပ်းလိင်းၼေ ငဝ်းလီႈၵၶေႃႉၵၼေ. လွင်းငမ်းယဵၼ်ဝႃး...ၽၢႆႇလူင်ပွင်လိုင်းၼၼ်ႉ လၢဝ်း ၼိူဝ်းယိဝ်းၵွင်း ၵူႈလုမ်းလုမ်းၶဝ် ၵၢဝ်ငမ်းယဵၼ်ၵၼ် ၼေ တိဝ်းတတ်းမၵ်းမၼ်း ၵေႃႉၵပ်.လီႈၽိတ်း ၽိၵ်းပိုတ်းယိုဝ်းၵၼ်ထိင်းၼေ တူၵ်းလူင်းၵၼ်မႃး လီလီပွၵ်ႉယဝ်ႉ။ ၵူရ်းၵႃး ၼေႃးလိၼ်ပွတ်းတွၼ်း ပၢင်တီးၼၼ်ႉ. ၽူႈလူင်ၵၼ်သေ ပိုတ်းယိုဝ်း ၵၼ်ၵေႃးတိုၵ်းပီးယူ။ လွင်းၼႆႉ ယွၼ်းမိူင်း လၢဝ်း ၼိူဝ်းယိဝ်းၵွင်းၶဝ် ပၢင်လုမ်း ၵပ်ႉလွမ်းၶေႃးတူၵ်း လူင်းၵၼ်ပီ.ၼေ သိုၵ်းၶဝ် ႁွတ်.ၽိဝ်တီးလွႆ တူင်.ၶိုင်ပၵ်.တပ်.တီးၼၼ်ႉ၊ လွင်းၼႆႉ ပၼ်းလၢင်. ၽူႈရွမ်းၵၼ်ၼေ ပိုတ်းပၼ်ႁ ပိုတ်.ယိုဝ်းၵၼ်ၵူႈ။ လိုဝ်ၼၼ်ႉ.ၵမ်.ၵး ၽၢႆ.သိုဝ်းၶဝ်. မီ.တီ.ယႃႉ ၶဝ်ၵပ်.ႁၶဝ်.ပီၼ်ၼေ. ၼေပီၼ်-သိုၵ်းလူင် ပွင်လိုင်း ထွၼ်းသိုၵ်း တိုၵ်းလုမ်းလၢဝ်းၼိူဝ်းၶဝ် ၼေ ၵၢဝ်ၵိတ်းပီၼ်ၶၢဝ်.လိုဝ်းၵူႈ။

ၵွင်.တၼ်းထုတ်. သိုပ်.လၢတ်း... လွင်းပီၼ်ၼေႃးလိူဝ်းၼေ၊ တီးတေႃ.ၼၼ်း သိုၵ်းလူင် ပွင်လိုင်းႁဝ်း ၵပ်.ပီးၶေႃးယိူင်းၵၢၼ်း တႃႉၽိဝ်း မူရ်.လုမ်းလၢဝ်းၼိူဝ်းလွႆ၊ ၵူႈလၢဝ်းၼိူဝ်းၶဝ်ၵေႃး ပီၼ်ၵူၼ်းမိူင်း- ၶႂ်းလိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ်ႁဝ်း။ သိုၵ်း လူင်ပွင်လိုင်း ၽိူပ်ႉထိပ်ၵၼ်သိုၵ်း၊ ၽိုၵ်းၽွၼ်း ၵၼ်ပီးတိုၵ်းယူ.ၼၼ်ႉ. ၵပ်.လွႆးတႃႉတိုၵ်းယိုဝ်း လၢဝ်းၼိူဝ်း ၶႂ်းမိူင်းႁဝ်း၊ ပီၼ်မိူဝ်းတႃႉ ၵဝ်ႁူမ်ႉ လူမ်း လိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ်ႁဝ်း။ ႁဝ်းပီၼ်သိုၵ်းလူင် ပွင်လိုင်း ႁဝ်းပီးပုၼ်းၽွၼ်း ၵပ်ႉႁူမ်းလူမ် လွမ်း လိၼ်လိၼ်ၵူႈတီး၊ မွႆပႃးၵိတ်းၶေရေႉၵင်း သိုၵ်း ၼွၵ်းမိူင်း၊ ၵိတ်းၶေၵူၼ်းမိူင်း ၵူႈလၢဝ်းၼိူဝ်းၶႂ်း လိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ် ႁဝ်းၶဝ်ၵူႈတီးယဝ်ႉ။ ၸွမ်းၼၼ်ႉ ၼေင်ႉႁိူဝ် လိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ်ႁဝ်း တေၵတ်းယဵၼ် ၼိပ်သဝ်းၼေႃး ၶိူၼ်းယွႆ.ပၢၵ်ႇပီး ၽိၼ်းပိင်းၵၼ်ၵူႈ ၵူႈတီး မိူင်းၼေႃးၼၼ်ႉ. မုင်းမွင်းႁဝ်းၶႂ် သိုပ်ႉထိင်း သိမ်း လွင်းငမ်းယဵၼ်ႁဝ်း ၼူမ်ၽၼ်းၵိုမ်းယိုၼ်းယၢဝ်း (ထႃႉဝရ)မိူဝ်းၼေႃး။ ႁဝ်းပီၼ်ၵူၼ်း မိူင်းလိဝ်ၵၼ် ႁဝ်းထုၵ်ႇလီ ၶွတ်.လွႆတ်းၽွမ်ႉႁူမ်းၵၼ် ပၼ်ႁိင်း ၵၢၼ်ၵေႃ.သၢင်း လိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ်ႁဝ်း ႁိူဝ်းႁိူဝ်း မိူဝ်းၼေႃး- ဝႃးၼၼ်ႉ။

လဝ်းၵေႃႉၵၢင်း တၢင်တူဝ်မိူင်း'ဝ' မွၵ်ႉ.လၢတ်းသဝ်းလိင်းၼေ တၢင်းႁၼ်ထိုင် ၼေ ၶေႃးမုင်းမွင်းမိူင်း'ဝ'မိူဝ်းၼေႃး ဝႃး... မိူဝ်းလိဝ် ၼွင်ၸိူဝ် လိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ် ၵေႃသိူင်းယွႆ.ပွႆ.သင် ၼၼ်ႉ. လူင်ပွင်လိုင်း ၶွင်ၵူႈတိင်းသိင်. ၶတ်းလွႆ တိုၵ်းသူၼ်း ၵိတ်းၵၢၼ်မႃး ၵူႈၽၢႆၽၢႆ.ယဝ်ႉ။ ၵၢၼ် ၵုပ်.မိူင်.ၽွင်းငမ်းၵေႃး လိၵ်ႉလီႈမႃးတင်းၼေမ်။ ၵိင်ၸိူဝ် လွင်းလိၵ်ႉလီႈၵၢၼ်ၵုပ်.မိူင်.ၽွင်းငမ်း ၵၼ်လူင်ပွင်လိုင်း ၶပ်.ၶိုင်ၵိတ်းသၢင်းယူ.ၼၼ်ႉ၊ ယူ.တီးၵၼေ.မိူင်း'ဝ'ၵေႃး ၸၼ်လိပၼ်ၶိုင်းလွမ်း ၼေႃး ၵဝ်ၵုင်.ၵဝ်ပုၼ်ပၼ်းယူ.။ မိူင်း'ဝ' ယူ.ၶႂ်းလိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ် ပွတ်းတွၼ်းၸိုင်းၼေႃး တွၼ်းတႃႉတေၽၢတ်.ၵွၵ်ႉ. လိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ် ၼေႃး ၵေႃႉတင်းမိူင်းႁၢင်းၶေႃးၵၼ်ၼၼ်ႉ. တိုၼ်းတေ ၵပ်.ပီးလႃႈလႃႈ ၵၼ်ဝႃးၼၼ်ႉ. ၵွပ်ႉၼႆ ၵူၼ်း ႁၢပ်.ၶပ်. ပၼ်ၵူမ်းပၢၼ်းဝီ.တီး လူင်ပွင်လိုင်း တီၵ်းတီၵ်းလိင်းလိင်းယဝ်ႉ။ ၸွမ်းၼၼ်ႉ တွၼ်း တႃႉၶႂ်းလိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ် ပေႃးတေၵၢတ်းယဵၼ် ၼိူဝ်းယွႆ.ပွႆ.သင်ၼၼ်ႉ. မိူင်း'ဝ'ၵေႃး ပီးတႃႉ ၸူၼ်.ပုၼ်းၽွၼ်း တႃႉလွႆးထိပ် ႁဝ်းသၢင်းလွမ်း ယူ.။ လၢဝ်းၼိူဝ်း'ဝ'ၵေႃး ပီၼ်ၼိူဝ်း ၵၼ်ၵိုဝ်း ပႃး ၶႂ်းလိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ်ပၢၼ်း ပႃးၼိူဝ်းၶိုင်းယဝ်ႉ။ ၵဝ်လွမ်းၶေင်. ပိုၼ်းဝၼ်းလင်ၼေလႃးသင်၊ ၵဝ် လွမ်းၶေင်. သုၼ်.လီႈသုၼ်ပီၼ်(ၵၶုင်.ၵၼေႃး) ၵူႈလၢဝ်းၼိူဝ်း ၶႂ်းလိုင်းမိူင်းႁူမ်ႉတုမ်ၼေႃးသင် ႁဝ်းၶႃႈ ထုၵ်.လီပီး သုၼ်.လီႈသုၼ်.ပီၼ်(ၵၶုင်. ၵၼေႃး)ပုၼ်တၢင်.လၢဝ်းၼိူဝ်းၶဝ်ယူ.၊ ၵိင်ၸိူဝ် ႁဝ်းၶႃႈ ထုၵ်.လီလီ၊ ထုၵ်.လီပီၼ်ယူ.ၼၼ်ႉ. ႁဝ်း လၢင်းတုၵ်းယွၼ်းၼေႃးမိူင်း ("ဝ"ပြည်နယ်) မႃးယဝ်ႉ။ လွင်းၼၼ်ႉ ၼုံးယွၼ်းထိုင်လူင်ပွင်လိုင်း တိပ်းတတ်းမၵ်းမၼ်းပၼ် ၼူမ်ၶဝ်းတၢင်းၵၢၼ် (တရေႃးဝင်)မိူဝ်းၼေႃးၼၼ်ႉ ႁဝ်းၶႃႈမုင်း မွင်းဝီ.ယူ.။

ၼွၵ်းၼၼ်ႉ. လဝ်းၵေႃႉၵၢင်း သိုပ်. လၢတ်းၼေ ၵိဝ်းလူရ်းယႃႉပဝ်းၵမ်ဝႃး...ယႃႉပဝ်း ၵမ်ၼၼ်ႉ. ပီၼ်ၽေႃး ၼေႃႉၵူၼ်းလုမ်းၽႃႉ ၵူႈမိူင်း မိူင်းယဝ်ႉ။ ၶႂ်းလိုင်းမိူင်း ႁူမ်ႉတုမ်ပၢၼ်းၵေႃး တွၼ်းတႃႉ ၵၢၼ်ၽိဝ်းမူရ်.ယႃႉပဝ်းၵမ် မူတ်းႁၢႆ မိူဝ်းၼေႃးၼၼ်ႉ. ႁဝ်းၶႃႈ ၼေလီးႁူမ်.မိူဝ်း လွမ်း လူင်ပွင်လိုင်းၼေလႃး ပုၵ်.လုမ်းၽိဝ်းယႃႉပဝ်းၵမ် ၵူႈ မိူင်းမိူင်းၶဝ်ၼေ ၵိတ်းသၢင်းၵူႈ။

ၼွၵ်းၼၼ်ႉ. လဝ်းၵေႃႉၵၢင်း လၢတ်းဝႃး...ယူ.ၶႂ်းငမ်းယဵၼ် ၶၢဝ်းတၢင်း(20) ပီးပီၼေ. ၵိင်ၸိူဝ် လူင်ပွင်လိုင်းႁဝ်းၶဝ် ၵူႈ သိုပ်.သိုပ်. ၵမ်.ထိပ်ပၼ်ၵိတ်းမႃးၼေသၼ်ၼၼ်ႉ တွၼ်း လိၼ်ၼိူၵ်.တွၼ်းပီ(2)မိူင်း'ဝ'ၼၼ်ႉ တွၼ်းလိၼ် ၼိူၵ်.တွၼ်းပီ(4)မိူင်းလႃးၼေ၊ ႁဝ်းၶႃႈ ၵပ်.တွၼ်း ၵိတ်းလွင်းသုၵ်းယူင်း၊ ၵပ်.ပီးလွင်းပုၼ်.ပီၼ် ၼေတေႃ.လူင်ပွင်လိုင်းၼေ ၵိတ်းလွမ်းၶေႃးတူၵ်း လူင်းၵၼ်ဝီ.ၼၼ်ႉ ၵႃးႁဝ်းပီၼ်လီးၼၼ်ႉ. ၶတ်း လွႆၵိတ်းၵၼ်ၵေႃ.သၢင်းၵူႈၽၢႆ.. ၶႂ်းတွၼ်းႁဝ်းမႃး ယဝ်ႉ။ မိူဝ်းလိဝ် ၵၼ်ၵေႃ.သၢင်းမိူင်း'ဝ'လိူဝ်းၼေ. ပီးလွင်းၼိူဝ်းၼေႃး တူဝ်တွၼ်းၵွင်.ပိင်းမႃးၽွင်းယူ. ၼေ- မိူၼ်ၼေင်.ႁၼ်ယူ. သိုဝ်းၼေႃးတပ်ႉတၢင်ၼေ. ယဝ်ႉ။ ၵွပ်ႉၼေ. ၵူႈမိူဝ်းၼေႃး မုင်းမွင်း ႁဝ်းၶႃႈ ၵိတ်းလွမ်းၶေႃး တူၵ်းလူင်းၵၼ် လိုဝ်းၼေ.

(တူၵ်ႉၵိုင်ႉၼႃႈလိၵ်ႈ 6)

(ႁိုဝ်ႉ,ၸႃႉတီႈ ၼႃႈ 5)

ဝေၽႃးၶဝ်ႉၼဢေတူဝ်။ ခတ်းလွႆႈၼိတ်းဢၼ် ဝေႃး သၢင်ႉၶွႆးတွၼ်းလိၼ်ႁဝ်းၶိုၼ်းယွႆႉပၢၵ်းပီ၊ ၶွႆးလွင် ပွၵ်ႉလိုင်း သိုဝ်ႉဂပ်ႉထိဝ် ပၼ်ၵိုင်းဢၼ်ဝေႃႉသၢင်း မိူင်း'ဝ' မိူဝ်းၶႃႈ ၶဝ်ၶဝ် ဝႃႈၶီး။

လိုၼ်းသုတ်း လဝ်းဝေႃႉၵၢင်း မွၵ်ႉ လၢတ်းၵူပ်းယုဂ်ႉယွင်းပၼ်ဝႃႈ··· လွင်းသိုဂ်းႁဝ်း သွင်ၽီႈပီးပၼ်ႁႃ(ပျတ်ႉသၼႃႈ)ၼိင်းၼိဝ်ဢၼ်သိုဂ်း ဝေတႃႉဢၼ်ပွတ်းတွႆႈၶီႈ- ပိုဝ်းၶီႈ ႁဝ်းသွင် ၽီႈ ပၢႈရွပ်းထူပ်း ၵုပ်ႉဢၼ်ဢႃးလိတ်ႉ ဝေၽႃးသင်း တီးၶီးၶီႈ၊ ၵပ်ႉလွႆႈဝႃႈ မၢႈၵိုဝ်ၼႃး ပၼ်တၢင်း ၽိတ်းဢၼ်။ ၶင်ႉၼိူဝ် လွင်းဝပ်းယိၼ်ႁဝ်း ဝေ ၵပ်ႉလုလိဝ် သိုဝ်ႉပၼ်းၵိုပ်း ယိုၼ်းယၢဝ်းပိူဝ်း ၶႃႈၶေလးသင်၊ ၶင်ႉၼိူဝ် ပျတ်ႉသၼႃႈ ဝေႃႈဝေ ၵပ်ႉၵိုတ်ႉပီးထိုင်း၊ တၢႈၶွႆးပိၼ် လွင်းလီၵူႈမိူင်း ၶႃႈၶၼ်ႉ ႁဝ်းသွင်ၽီႈ ဝေသိုဝ်ႉ ၶပ်ႉၼိူင်ၵူႈ လိူင်ႉၼိူဝ်၊ ၽီႈလွႆႈ/လုပ်းလွႆႈ ဝေယူႉၵူႈလိူင်ႉၼိူဝ် လဝ်ၵူႈလိူဝ်းၶီႈ ႁဝ်းသွင်ၽီႈလၢင်းပႃႈ ၵုပ်ႉဂုပ်ဢၼ် တီးၶီး မိူဝ်းၶီႈယဝ်ႉ။

ယူႉတီးၶွႆး ပၢင်ၵုပ်ႉဂုပ် ႁဝ်းမိူဝ်းၶီႈ ၶီႈ၊ ၽွႆႈပီးတၢင်းႁၼ်ထိုင် လိူင်ႉၼိူဝ်ၶၼ်ႉ ထူဂ်း ၵွၵ်ႉဢေဂၼ်ရူ တီဂ်းတီဂ်းလိင်းလိင်းယဝ်ႉ။ ႁဝ်း ထွပ်ႉပိၼ်း တၢင်းႁၼ်ထိုဝ်၊ ၶေႃးမုင်းမွင်းႁဝ်း သွင် ၽီႈပိူၼ်ဢၼ်ၼလႃး ပၢင်ၵုပ်ႉဂုပ်ႁဝ်းဝေႃႈ ပီးလွင်း ၼိပ်းၶႃႈ ၵွင်ႉပိင်းယဝ်ႉတူဝ်းလီပ်း ၶီႈ- ပိၼ် ၵၼ်ၼလႃႉဢၢပ်ႉ ႁၢၼ်ႉလွႆႈလွပ်းၼတႃႉၼတႃႉယဝ်ႉ။ လိူဝ်ၶၼ်ႉ လူင်ပွင်လိုင်းႁဝ်းၶဝ်ၼလႃး ၽူးပီးပုၼ်း ၽွၼ်းၶဝ်တီးၶီးၵူႈသင်ႉ လွႆးထိပ် ၶပ်ႉၼိူင်းပၼ် ပၢင်ၵုပ်ႉဂုပ် ႁဝ်းမိူဝ်းၶီႈၶီႈ၊ ၶွပ်းလွႆၵိၼ်းလွပ်း ယဝ်ႉ - ၶီႈ။

ၶွႆးသၢင်ၵုပ်ႉဂုပ်ဢၼ်ၵွၵ်ႈဢၼ်. သွင်ၽီႈ, ၵီးဢေႁၢၼ်ႇ လွႆႈတူဂ်းလူင်းၶၼ် ပိုၼ်ၽၢင်ႉ (5)ၶေႃႈ-

1. သွင်ၽီႈ. ဝေၵိတ်းလွပ်း ၶေႃႈတူဂ်းလူင်း ၶွႆးပၢင်ၵုပ်ႉဂုပ် လွင်းဝပ်းယိၼ် လၼ်ႉ ၼလးပိုင်းၼလး လၼ်ႉလိုင်းပိုင်း ၵၼ်လီး တူဂ်းလူင်းဢၼ်ဝီ. မိူဝ်းၵွၼ်တၢင်းၶၼ်ႉ။
2. ၶွႆးဂၢင် ဝေႃႉပတီ. ၶိုင်းပွင်လွင်းဝပ်းယိၼ် လၼ်ႉလိုင်းပိုင်းႁွပ်ႉတုပ်ၼလး တွၼ်းလိၼ် ၶိုဂ်ႉတွၼ်းပီ(2) မိူင်း'ဝ'၊ လွင်းယုပ်ႉယဝ်ႉ၊ လွင်းပွင်ႉလွႆႈၼလး ၽွၼ်းလီ ၵၼ်လီးမႃး လွင်းသၢင်လွင်းဝပ်းယိၼ်ဂၼ် ၵၼ်ပီးယူႉ လိုဝ်းၶီႈ၊ ဝေသၢၼ်မိုင်းဂၼ် ၼိတ်းလွပ်း ဝေႃႉထိုင် လွင်းဝပ်းယိၼ်(ထႃႉဝရ)ပၼ်းၵိုပ်း ယိုၼ်းယၢဝ်း။
3. ဝေပႃႈပီးပၼ်ႁႃ(ပျတ်ႉသၼႃႈ)ၵိဝ်ႉလူရိုး ဢၼ်သိုဂ်းၶွင်လူင်ပွင်လိုင်းၼလး သိုဂ်း'ဝ' မႃႈလိုင်၊ သွင်ၽီႈ. ဝေလီးၵဝ်လွင်းလီ သေ ၶိတ်းၵုပ်ႉဂုပ်ဢၼ်ဢႃးလိတ်ႉ ဝေၽႃး သင်း တီဂ်းတီဂ်းလိင်းလိင်း။
4. မိူင်း'ဝ' ဝေၵၢပ်ႉၽႃတ်ႉၵွၵ်ႉ ၶွႆးလိုင်းပိုင်း ႁွပ်ႉတုပ်၊ ဝေၶဝ်းပႃႈလွႆးထိပ်ၵူႈ၊ ၶင်ႉၼိူဝ် လီဂ်းလွပ် ၵၢႃႈ ဝေႃႉလိုင်းပိုင်းၼလး ၽိတ်း လိၼ်လိုင်းပိုင်း ဝေဂတ်းယိၼ်ၶိပ်သင်း ၶၼ်ႉ မိူင်း'ဝ' ဝေသွႆႉၵၼ် သွႆႉၼိုင်းသေ ခတ်းလွႆႈၵူႈ။
5. ၶင်ႉၼိူဝ်ဂၢၼ်ပုဂ်းပွင် တွၼ်းလိၼ်ၶိုဂ်ႉတွၼ်း ပီ(2)မိူင်း'ဝ' ဝေၶိၼ်းယွႆႉတူဝ်းတွၼ်း ၼလးသင်၊ ၶင်ႉၼိူဝ် ဂၢၼ်ၽိဝ်းပူရဵ်ႉယႃးပဝ်း ဂပ်ဝေပုတ်းၵီးၵူႈၶၼ်ႉၼလးသင် ႁဝ်း ဝေရူပ်ႉပိုဝ်းဂၼ်သေ ၶပ်ႉၼိုင်ၼိတ်းသၢင်း ၵူႈယဝ်ႉ။

ၽူးတၢင်တူဝ်သွင်ၽီႈ, ၵၼ်လူင်းလီးပိုဝ်း ထိုဝ်ၶေႃႈတူဂ်းဂၼ်ၶၼ်ႉ-

1. ၽီႈလူင်ပွင်လိုင်း
   (ဂ) ၵူးတိဝ်းသေႃႉ, ၵိပ်ရူဝ်ပဝ်းထိ(2)ၶွင် ဝေႃႉပတီ. ၶိုင်းပွင်လွင်းဝပ်း ယိၼ် လၼ်ႉလိုင်းပိုင်းႁွပ်ႉတုပ်။
2. ၽီႈ'ဝ'
   (ခ) လဝ်းဝေႃႉၵၢင်း ဝွၼ်းႁွင်းဢၼ်တိတ်း ဝေႃႉၶွၵ်ႈပိုင်းၼလး ၶဝ်းပႃႈႁူဝ်ၶေႃႈ လုပ်း ၶိုင်းပွင်လွင်းဝပ်းယိၼ်လၼ်ႉ လိုင်းပိုင်း။
   ဝီးသွင်ၽီႈလူင်းလီးပိုဝ်းဂၼ်ယဝ်ႉ ၶွတ်ႉယွတ်းပၢင်ဂုပ်ၵူႈ ၶဝ်းယၢမ်း (၈.၃၀)ပီးလႃႈ။

ၶွပ်ႉပၼ်ႉႁွင်းပၢင်းၶဝ် ၵၢင်းၼိင်းဝီ. တႃႉလိင်ႉၶဝ်း ၽိတ်းမွၵ်ႉသွင်ၽီႈ ပၢႈဂိၼ်ၶဝ်း ႁွပ်ႉပူလွပ်းဂၼ် တီးၶွႆးႁွင်းလိုဝ်း(ကျိုင်းတုံ ဟိုတယ်) တီးၶၼ်ႉ။▲ *ၶဝ်ႉ,ပီး ၶၢင်ႉၶီး*

ၵွၼ်ႁူဝ်ငဝ်းၼုၼ်းမိူင်း"ဝ" ႁပ်ႉတွၼ်းၵုပ်ႉႁုမ် ႁူဝ်ပဝ်း ပႃႉတီ, တီႉမူဝ်ႉၶရိတ်ႉတိတ်း လိူဝ်ႉၼိူဝ်း"ဝ" မိူင်းမၢၼ်း

ၵွၼ်ရူဝ်ဝဝ်းၸုၼ်း ပႃႉတီ.ၶွတ်ႉလိူတ်း ၽွပ်ႉရူပ်ႉမိူင်း'ဝ' ၵုပ်ႉဂုၼ်ဂၼ် လွပ်း ၵွၼ်ရူဝ် ပႃႉတီ, တီ.ပူဝ်,ၶရိတ်ႉတိတ်. လိူဝ်.ၼိူဝ်း'ဝ' မိူင်းမၢၼ်း။

ၵိဝ်ၶေႃဝ် ဝဝ်းၸုၼ်းမိူင်း'ဝ' ၽိတ်ႉမွၵ်ႉ ထိုင်ၶၼ်ႉ မိူဝ်းဝၼ်းထိ(11.7.2013)ၶၼ်ႉ ရူဝ်ပဝ်းပႃႉတီ. တီ.ပူဝ်ႉၶရိတ်းတိတ်း လဝ်းၼိူဝ်း'ဝ' မိူင်းမၢၼ်း ၶုၼ်ထုၼ်းလူႉ၊ ၵိပ်ရူဝ်ပဝ်းၼလး ၽူးတၢင်ၶေႃး(ရွှေနေချုပ်) လဝ်းၼိူဝ်း'ဝ' ၶွႆးလိုင်း ပိုင်းႁွပ်ႉတုပ် သီပဝ်းၶဝ်း ၶွတ်ႉၽိဝ် ဝဝ်းၸုၼ်း ပၢင်သၢင်း။

ၵိပ်ရူဝ်ပဝ်း ႁႃပ်ႉဂၼ်တႃႉဝေသ. ၶွႆး ပႃႉတီ.ၶွတ်ႉလိူတ်းၽွပ်ႉရူပ်ႉ မိူင်း'ဝ' သိဝ်းပိၼ်. လိင်.၊ ၵိပ်ပွင်ဂၼ်သိုဂ်း လဝ်းသိုဂ်းလူင် လဝ်း လူင်းတင်း၊ လဝ်းသိုဂ်းလူင် တရုၼ်း၊ ၶပ်းၶွႆး ႁွင်းဂၼ်ၽီႈႁူပ်ႉလူပ်. သၢပ်လူႉ၊ ရူဝ်ပဝ်းလုပ်း ၵုပ်ႉဂုပ်ဂၼ်မိူင်း ပုဝ်ႉလၶႃပ်း၊ ဝွၼ်းႁွင်းၶၼ်လူင် ပီးမိူင်း ယိၼ်ႉသိုင်းပိင်.၊ ၵိပ်ႁႃပ်ႉဂၼ်တႃႉဝေသ. ႁွင်းဂၼ် တိတ်းဝေႃႉၶွၵ်ႈပိုင်း ၶိုင်.ၵီးဝေႃႉ ၼလး ၵိပ်ႁွင်းဂၼ်တိတ်းဝေႃႉၶွၵ်ႈပိုင်းသိဝ်းသၢပ် ၶုၼ်း ၶဝ်လဝ်း ႁပ်ႉတွၼ်း ၵုပ်ႉဂုပ်ဂၼ်တင်း ၶုၼ်းထုၼ်းလူႉ၊ သီပဝ်းၶဝ်း တီးလုပ်းပွင်ဂၼ် သိုဂ်း ဝဝ်းၸုၼ်းပၢင်သၢင်း။

ၶွႆးပၢင်ဂုပ်ၶၼ်ႉ ၵိပ်ၽူးပီႁွင်းဂၼ် လူင်ပီးမိူင်း ႁွင်ၶၢႆႇသိတ်. ပိၼ်ၽူးပိၼ်. ဝူပ်း- ၽီႈပၢၼ်း- ၼလ။

ၵွၼ်တၢင်းသုတ်း ၵိပ်ရူဝ်ပဝ်း သိဝ်း ပိၼ်.လိင်. မွၵ်ႉလၢတ်းဝူပ်း ႁဝ်းတွၼ်း လွပ်းသိုင်း ၶုၼ်ထုၼ်းလူႉ၊ သီပဝ်းၶဝ်း ၶွတ်ႉၽိဝ်။ သိဝ်း ပိၼ်.လိင်. သိုဝ်ႉသဝ်းလိင်းဢေ ဝဝ်းလီးၵေႃႈ ၵၼေ. ဂၼ်ပုဂ်းပွင် ဝေႃႉသၢင်းမိူင်း'ဝ'ၵူးလွင်း။

ၶုၼ်ထုၼ်းလူႉၼလး သီပဝ်းၶဝ်း ၶရိၼ်း မွၵ်ႉလၢတ်းသဝ်းလိင်းတၢင်.ဢေ တၢင်း ႁၼ်ထိုင်ၶဝ်ၼလး ၶေႃးမုင်းမွင်း ယွၼ်းထိုင်တီး ၵွၼ်ရူဝ်မိူင်း'ဝ'ၶဝ် တႃႉဂၼ် ပုဂ်းပွင်ဝေႃႉသၢင်း မိူင်း'ဝ' မိူင်းၶေႃး။

ၵိပ်ရူဝ်ပဝ်း သိဝ်းပိၼ်.လိင်. ထွပ်ႉပိၼ်း ၶေႃးႁၼ်ထိုင် သွင်လဝ်းယဝ်ႉဝေႃး၊ သိုဝ်ႉလၢတ်း ဝႃႈ··· လွပ်းၶင်. သူလဝ်း ယွၼ်းထိုင် တီးၵွၼ် ရူဝ်မိူင်း'ဝ'ႁဝ်းၶဝ်၊ ပၼ်တၢင်းႁၼ်ထိုင်မႃႈ တွၼ်းတႃႉမိူင်း'ဝ' ၶိၼ်းယွႆႉ ၶိပ်သင်း မိူင်းၶေႃႈ ၶၼ်ႉ၊ ႁၼ်လီပၼ်ၵိုင်းၼလး ၶွပ်ႉလွႆႈပိၼ်းလုပ်း လွပ်းယဝ်ႉ။ လွင်းၶီႈ ႁဝ်းဝေတၢင်.ထိုင်တီး ရူဝ်ပဝ်းလူင် တပၢင်းရူထိုင်လွပ်း။

သိဝ်းပိၼ်.လိင်.ဝႃႈ···လဝ်းၼိူဝ်း'ဝ'ၵၼ် ယူႉၶွႆး လိုင်းပိုင်းႁွပ်ႉတုပ်ပၢၼ်းၶီႈ၊ ပီးလီပူႉ လီဂ်လုပ်း၊ တၢင်းႁၼ်ထိုင်ႁဝ်း တႃႉဂၼ်လိူဝ်. လဝ်တ်း၊ ဝၼ်းမိူင်းလဝ်းဂပ်. ဝေၶိၼ်းသင်.ၶိၼ်း သုင်ၶၼ်ႉ. ပီးလွင်းတီဂ်းတၢင်.ဂၼ်ယူႉ။ သိဝ်း ပိၼ်.လိင်.ဝႃး··· တွၼ်းတႃႉမိူင်း'ဝ'ဝေ၊ သၢင်ဝႃး တၢင်းႁၼ်ထိုင်ႁဝ်း ပီ.ပိုၼ်ဂၼ်ဝေသေတ၊ ၶေႃႈယိုင်း ၵၢၼ်းႁဝ်းၶၼ်ႉ. ပိၼ်တႃႉ ၶွႆးၶွႆးလိုင်းပိုင်းႁွပ်ႉ တုပ်မိူင်းပၢၼ်း ဂတ်းယိၼ်ၶိပ်သင်း၊ ၶိၼ်းယွႆႉ ၶွႆႈသုင် မိူင်းၶေႃးၼလး ၶွႆႈပီးသုၼ်ႉလီ သုၼ်ႉပိၼ် (ၵၶွင်.ၵၼေး)ၽိင်းပိင်းဂၼ်ၵူႈတီးယဝ်ႉ။ ႁဝ်း ၶႃႈ ယူႉၶွႆးလိုင်းပိုင်းႁွပ်ႉတုပ်ပၢၼ်းၶီႈ၊ ႁဝ်းပီး သုၼ်ႉလီ ၶဝ်းပႃႈလွႆးထိပ် ဂၼ်ပုဂ်းပွင်ဝေႃႉသၢင်း လူင်ပွင်လိုင်းယူႉယဝ်ႉ။ လွင်းၽၢတ်ႉၵွၵ်ႉ လိုင်း ပိုင်းႁွပ်ႉတုပ်ၼလးသင်၊ လွင်းသုဂ်းယုင်းၵူၼ်ဂဝ်း /ၼိတ်းလီးလုဂ်ႉၽိုၼ်ႉ ဝေႃႉလူင်ပွင်လိုင်းၶၼ်ႉ။ မိူင်း'ဝ'ႁဝ်း ၵပ်ႉပီးၶေႃႈယိုင်းၵၢၼ်း တႃႉၼိတ်း လႃႈလႃႈ။ ဂၼ်ယႃႉဂဝ်း ၶွႆးမိူင်းသုဂ်းယုင်းၶီႈ ႁဝ်းၵပ်ႉၶွႆးၶွႆးပီး၊ ၼိတ်းဝေႃႈ ၵပ်ႉၶွႆးၼိတ်း ၶီႈ။

သိဝ်းပိၼ်.လိင်.လၢတ်းဝႃႈ··· လဝ်းၼိူဝ်း 'ဝ' ႁဝ်းၶီႈ ယူႉၵူႈတီး/ၵူႈမိူင်း၊ ၵၼ်ပီးပိင်.ရႃႉ ပီးရုပေႃးဂေႃႈ ပီးၶဝ်ယူႉ။ ဝွပ်းၶၼ်ၼလး ပႃႉတီ. ဂၼ်မိူင်းခဝ်(ၵပ်ႉၶၼ်) လုပ်းလွႆႈ ၽွႆႈယူႉမိူင်း လွႆႈဝေႃႈလီ၊ တႃႉၶွႆးပိၼ်ၽွၼ်းလီ တွၼ်းတႃႉ လိူဝ်.ၼိူဝ်း ဝၼ်းမိူင်းလဝ်းဂဝ်. ၶိၼ်းသင်.ၶိၼ်း သုင်ၶၼ်ႉ၊ ထုဂ်.လီၵွၼ်ဂၼ် ယုဂ်.သုင်ပၼ်ၵိုင်း ယဝ်ႉ။ မိူင်းလိဝ် ပိၼ်းၽွင်းဂၢင်ဝၼ်းလိင်းပၢင်. ပၼ်တႃႉႁဝ်းၶႃႈ ၼိတ်းဂၼ်လိူဝ်.လၢတ်း၊ ဂၼ် ဝၼ်းမိူင်းႁဝ်းယဝ်ႉ။ တႃႉၶွႆးဂၼ်လိူဝ်.ၼိူဝ်း၊ ဂၼ် ဝၼ်းမိူင်းၼလး လွင်းယူႉသဝ်း ဝူၼ်းၶုပ်.ယိင်း/ လီး မိူင်း'ဝ' ႁဝ်းၶဝ် ဝေၶိၼ်းသင်.ၶိၼ်းသုင်၊ ဝေဂတ်းယိၼ် ၶိုင်းၵိုပ်း မိူဝ်းၶႃႈ၊ တႃႉဝူၼ်ႉပုၼ်း ၽွၼ်းပီးတီး ၽူးၵွၼ်ရူဝ်ႁဝ်းၶဝ် ဝေပႃွတ်ႉလိူတ်း ၽွပ်ႉရူပ်ႉဂၼ် ၶဝ်ႉၶိုင်လီသင်၊ တပ်းလွၵ်းပိုင်ဝီ. ၶွႆးပၼ်းပိၼ် တႃႉဝူၼ်းၶုပ်ႉပီးလင်ၶဝ် လွပ်း ၵူႈမိူင်းၶေႃး။

ၶွႆးပၢင်ၵုပ်ႉဂုပ်ၶၼ်ႉ. သိဝ်းပိၼ်.လိင်. သဝ်းလိင်းဢေႃႈ···တွၼ်းတႃႉဝေဝၢင်းၽိတ်ႉတူဂ်. ယွၼ်းၼလးမိူင်း'ဝ'("ဝ"ပြည်နယ်) ၶွႆးဝူၼ်းမိူင်း 'ဝ'ႁဝ်းၶဝ်ပႃႈဝေပီးမိူင်းၼလး ယူႉသဝ်းပုဂ်း ပွင် ဂၼ်ၵုပ်ႉပိုင်.ႁင်းႁဝ်းၶၼ်ႉ၊ လွင်းၶီႈ. သူလဝ်းႁဝ်းႁႃႈ လူပ်.ၵီ.ၶိုၼ်းလူင်းႁႃႈၶၼ်၊ ပီးဂၼ် လိူင်.ၼိူဝ်ဝေႃႈ ႁဝ်းလၢင်းရူထိုင်ၶဝ်.လွႆႈ တၢင်းႁၼ် ထိုင်ဂၼ်။ တီးၵၼ်တၢင်းႁၼ်ထိုင်ႁဝ်း တိုဂ်း တီဂ်းတၢင်.ဂၼ်ယူႉၶၼ်.ဝီ.ဝေသွၵ်ႉၶၼ်၊ တီးၵၼ် တၢင်းႁၼ်ထိုင်ႁဝ်း ပိူၼ်ဂၼ်ယဝ်ႉၶၼ်ႉ. သိုဝ်ႉ ၼိတ်းသၢင်းၵူႈလွပ်းဂၼ်၊ ႁဝ်းၶၢင်.ဂၼ် လီဂ်းလီး ထွပ်ႉတၢင်းႁၼ်ထိုင်ဂၼ် တုဂ်းယွၼ်းၵူပ်း ၶေႃး လိဝ် လၢတ်းပိူၼ်ဂၼ်၊ ယွၼ်းၼိူဝ်း'ဝ'ႁဝ်း ပီးမိူင်း ၶွႆးပိၼ်ၶွင်ဝူၼ်းမိူင်း'ဝ'ၵူးဝေႃး ယူႉသဝ်းဂိၼ်သၢင်း ပိူၼ်ပိူၼ်းၵူႈ- ၶီႈ သိဝ်းပိၼ်.လိင်. ပၼ်တၢင်း ႁၼ်ထိုင်ၵူႈ ၶၢင်ႉၶီး။

လိုၼ်းသုတ်း သွင်ၽီႈ.ၵုပ်ႉဂုပ်ဂၼ်၊ တူဂ်းထိုင် ၵၼ်လူင်ပွင်လိုင်း ၶွင်တိင်းသိင်. ၶွတ်ႉၽွတ်. ဝဝ်းပိုင်ပိုင်းမိူင်း(ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ)ပီး 2008 ၶၼ်ႉ၊ ၶွႆးဝဝ်းပိုင်ပိုင်းမိူင်း ၶၼ်ႉ- ၶဝ်လီဂ်းပၼ်ဝႃႉ···သုၼ်ႉလီးၵုပ်ႉပိုင်. တွၼ်းလိၼ်ႁၢင်းဝေ(ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း) ယဝ်ႉ။ လွင်းၶီႈ သွင်ၽီႈ.ၵုပ်ႉဂုပ်တိူင်.ပၢင်.၊ လီဂ်းလီးထွပ်ႉတူရဵ်း တၢင်းႁၼ်ထိုင်ဂၼ်ဝေသေ၊ သွင်ၽီႈ.ႁၼ်ထိုင်ဝႃး··· လွင်းတုဂ်းယွၼ်းၼလးမိူင်း 'ဝ'ၶၼ်ႉ ထုဂ်.ပိၼ်းလွပ်းတြားပၼ်းယူႉၶီး- ၵၼ်ၶီႈ ပၼ်းပိၼ် သုၼ်ႉလီး(ၵၶွင်.ၵၼေး) ႁဝ်းထုဂ်.ပီး၊ ထုဂ်.လီပိၼ်ယူႉ- ၶီႈ၊ ၶွတ်ႉယွတ်. ပၢင်ဂုပ်ၵူႈ။▲ ***ၶဝ်ႉ,ပီးၶၢင်ႉၶီး***

ကျန်းမာရေး ကြိုတင် ကာကွယ်ရေး ဆောင်းပါးများ

ပျားအဆိပ်သည် HIV ပိုးကို တားဆီး ကာကွယ် နိုင်ကြောင်း သုတေသန ပညာရှင်များ လေ့လာ တွေ့ရှိ

melittin" အမည်ရှိ ပျားအဆိပ် တစ်မျိုးသည် HIV ပိုးကို တိုက်ဖျက်နိုင်ပြီး ၎င်းပတ်ဝန်း ကျင်ရှိ အခြားဆဲလ်များကို ထိခိုက်စေခြင်း မရှိကြောင်း အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု ဝါရှင်တန် ဆေးတက္ကသိုလ်မှ သုတေသန ပညာရှင်များက လေ့လာ တွေ့ရှိခဲ့သည်။ AIDS ရောဂါ ဖြစ်စေနိုင်သည့် HIV ပိုးကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုကို တားဆီးနိုင်သည့် ဂျယ်(ဂျဲလ်) တစ်မျိုးကို ထုတ်လုပ်ရာတွင် ပျားအဆိပ်သည် အရေးပါသောကြောင့် အဆိုပါ လေ့လာတွေ့ ရှိမှုကိုချီးကျူး ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြသည်။ "melittin" အမည်ရှိ ပျားအဆိပ်ကို သေးငယ်သော အမှုန်အစိတ် အပိုင်းများ ဖြစ် အောင် သိပ္ပံ ပညာရှင်များက ဖန်တီးခဲ့ကြပြီး HIV ဆဲလ်များ ပေါ်သို့ ထည့်သွင်းလိုက်သည့် အခါတွင် HIV ဆဲလ်များ သေဆုံး ခဲ့သည်ကို သိပ္ပံပညာ ရှင်များက လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့သည်။ အဆိုပါ လေ့လာမှုကို အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု စိန့်လူးဝစ်မြို့ရှိ ဝါရှင်တန် ဆေးတက္ကသိုလ်မှ သုတေသန ပညာရှင်များ အဖွဲ့က လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး HIV ပိုးကူးစက် ပျံ့နှံ့ခြင်းကို ကာကွယ်ရန် အတွက် ပျားအဆိပ်ကို အမျိုးသမီးအင်္ဂါတွင် ထည့်သွင်းသည့် ဂျယ်လ်ထဲတွင် ထည့်သွင်း အသုံးပြု နိုင်ကြောင်း သုတေသန ပညာရှင် ဒေါက်တာ ဂျိုရှ်ဝှာ အယ်လ်ဟုဒ်က ပြောကြား ခဲ့သည်။H I Vပိုးကနဦး ကူးစက်ခံရမှုကိုထိန်းချုပ်နိုင်ရန် ကာကွယ်ရေး အစီအစဉ် တစ်ရပ်အဖြစ် ပြည်သူများသည် ၎င်းဂျယ်လ် ကို အသုံးပြုနိုင်မည်ဟု မျှော်မှန်းထားကြောင်း ၎င်းက ဆက်လက် ပြောကြားခဲ့သည်။

အမှန်စင် စစ်အားဖြင့် HIV ပိုးတိုက်ဖျက်သည့် ဆေးဝါး အများစုသည် ဗိုင်းရပ်စ် ပိုးများ မျိုးပွားခြင်းကို ဟန့်တား နိုင်စွမ်းသာရှိပြီး ပျားအဆိပ်များသည် ဗိုင်းရပ်စ်ပိုး ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ပုံကို အမှန် တကယ် တိုက်ဖျက် နိုင်စွမ်းရှိ၍ ကူးစက်မှုကို ကာကွယ် နိုင်စွမ်းရှိသည် ကို သုတေသန ပညာရှင်များက တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ပျားအဆိပ် အမှုန်လေး များသည် အကျိတ်ဆဲလ်များကို သေစေရန် အသုံးပြု နိုင်သည့် ထိရောက်သော နည်းလမ်း တစ်ခုဖြစ်လာ နိုင်ဖွယ် ရှိကြောင်း ဒေါက်တာ အယ်လ်ဟုဒ်က ပြောကြားခဲ့သည်။▲

ကွန်ပျူတာသုံးတာ ကြာပြီ ဆိုတော့ ခါးနာ ရောဂါလည်း ဖြစ်လာတာပေါ့။

ဒီနှစ်ပိုင်းမှာခါးက ပိုနာလာတယ်။ ဆေး နည်းက နကွတ္တ ရောင်ခြည်ကနေရတား တာ ကြာလှပြီ။ အမှုအမှတ်မဲ့ မစမ်းကြည့် ဖြစ်ဖူး။ အခုတော့ စမ်းမှ ဖြစ်မယ်ဆိုပြီး - အာလူးကြီး တစ်လုံးကို ခပ်ပါးပါး အလွှာတွေ ရအောင် လှီးပြီး ညအိပ်ယာ ဝင်တော့ နာနေ တဲ့ ခါးပေါ်မှာ စီပြီး ကပ်လိုက်တယ်။ အားက စားသမားတွေ သုံးတဲ့အလယ်စတစ် ပတ်တီး ပတ်ပြီး အိပ်လိုက်တယ်။ မနက်ကျတော့ ခါးနာ နေတာ ယူပစ်သလို ပျောက်သွားတယ်။ အံ့ရောပဲ ...အာလူးထဲမှာ ပါတဲ့ ဓါတ်သဘာဝ တွေက အရေပြား ကနေ ခါးနာတဲ့ နေရာကို ဝင်သွားလို့ ဒါမှမဟုတ် ခါးနာ ဆီကနေ အာလူးက စုပ်ယူ လိုက်လို့ ပျောက်သွားတယ် ထင်တယ်။ နွယ်မြက် သစ်ပင်ရိုးရာ ဆေးမြီးတို လေးတွေလည်း အထင် မသေးကြနဲ့ ဗျို့ ။▲

ချစ်ကြည်စွာဖြင့် -စော်သ

ထမင်းစားပြီး ရှောင်ကြဉ်ရမည့် အလေ့အထများ

ထမင်းစားစား ပြီးချင်းမနက်စာ၊ နေ့လည်စာ၊ ညစာစားပြီးချင်း ရှောင်ကြဉ်ရမယ့်လုပ်ဆောင် ချက်များဖြစ်ပါတယ်။

၁။ ဆေးလိပ် မသောက်ရထမင်းစားစား ပြီးချင်း ဆီးကရက် ၁ လိပ်သောက်ခြင်းဟာ ၁၀ လိပ်သောက်တာနဲ့ ညီမျှတယ်လို့ သက်သေပြ ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆေးလိပ် အရမ်းသောက် ချင်တယ် ဆိုရင်တောင်မှ အစာ စားပြီးချင်း မသောက်သုံး သင့်သေးပါဘူး။

၂။ အသီးချက်ခြင်း မစားရအချို့က ထမင်းစားပြီးရင် အချိုတည်း အနေနဲ့ သစ်သီးဝလံ တွေကိုချက်ချင်း စားကြပါတယ်။ အမှန်တော့ ယင်းဟာကောင်းတဲ့ အထတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဝမ်းမှာ လေစံ တတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝမ်းလေထိုးလေအောင် ဖြစ်ဖို့ ပိုလွယ်ကူပါတယ်။ ထမင်းမစားခင်နဲ့ ထမင်းစားပြီး အနည်းဆုံး တစ်နာရီလောက် ခြားပြီးမှ သစ်သီးဝလံ စားသုံးဖို့ တိုက်တွန်း ထားပါတယ်။

၃။ လက်ဘက်ရည် မသောက်ရ လက်ဘက်မှာ အက်ဆစ်ဓာတ် ကြွယ်ဝပါတယ်။ ဒါကြောင့် အစား စားပြီး လက်ဘက်ရည် သောက်ရင် စားထားတဲ့ အစာများကို ပရိုတိန်းဓာတ် တိုးပွားစေပြီး အစာချေ ဖျက်ရန် ခက်ခဲ သွားပါတယ်။ အစာမကြေ၊ ရင်ပြည့် ဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းအရင်း တစ်ခုပဲ ဖြစ်ပါတယ်၊

၄။ ခါးပတ် မလျော့ရအချို့က အစားစားနေတုန်းတော့ ဘာမှ မလုပ်ပဲနဲ့ အစားစားပြီးမှ ခါးပတ် လျော့တတ် ပါတယ်၊ ဒါဟာလည်း ကောင်းတဲ့ အလေ့အထ မဟုတ်ပါဘူး။ အစာအိမ်နဲ့ အူကို လိမ်စေပြီး အူလမ်းကြောင်း ပိတ်တာတွေ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။

၅။ ရေမချိုးရထမင်းစားပြီး တကယ် ရေမချိုး သင့်ပါဘူး။ ရေချိုးတဲ့အခါ ခန္ဓာကိုယ်တွင်းက သွေးကို ခြေဖျား လက်ဖျားအပြင် အခြား ခန္ဓာကိုယ် အစိတ် အပိုင်းများဆီသွေးစီးဆင်းမှုအား ကောင်းစေ ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဗိုက်ထဲမှာ သွေးနည်းနည်းပဲ ရှိပါတယ်၊ အစာချေဖျက်ဖို့ မလုံလောက်တဲ့ အတွက် အစာမ ကြေခြင်းကို ဖြစ်စေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

၆။ လမ်းမလျှောက်ရအစားစားပြီးချင်း လမ်းတစ် ရာ လျှောက်ရင် အသက် ၁၀၀ နေရမယ် ဆိုတဲ့ ဆိုရိုးတောင် ရှိခဲ့ပါတယ်။ အမှန်တော့ ဒါဟာလည်း မှားယွင်းတဲ့ အလေ့အထ တစ်ခုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လမ်းလျှောက်တဲ့ အတွက် စားသုံးလိုက်တဲ့ အစားစာ မှ အာဟာရဓာတ်များကို အစာချေဖျက် စနစ်က လုံလောက်စွာ မစုပ်ယူနိုင်ပါတယ်။ အခြားသော အကျိုးဆက်များလည်း ရှိနေ ပါသေးတယ်၊

၇။ ချက်ချင်း မအိပ်ရအစား စားပြီးချင်းလည်း ချက် ချင်း မအိပ်သင့်ပါဘူး။ ချက်ချင်း အိပ်လိုက်ရင် အစာ ချေဖျက်မှု စနစ်က ကောင်းကောင်း အလုပ်မလုပ် တော့ပါဘူး။ အူလမ်းကြောင်းကိုလည်း သက်ရောက် မှု ရှိပါတယ်။ ဝမ်းထဲကို Gastric acid တိုးစေပါတယ်။ အထက်ပါ ၇ ချက်ကတော့ ခန္ဓာကိုယ် အာဟာရ ဓာတ်အတွက် စားသုံးတဲ့ အနှပ်တိုင်းမှာ ရှောင်ကြဉ်ရ မယ့် လုပ်ဆောင်ချက်များ ဖြစ်တယ်လို့ သိရပါတယ်။ ▲

မိုဘိုင်းဖုန်းနှင့် ဆက်စပ်သော စိတ်ရောဂါသစ် တွေ့ရှိ

ရယ်စရာ မဟုတ်ပါဘူး။ တကယ် ရောဂါ စစ်စစ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဟန်းဖုန်း မရှိတော့ တာမျိုး၊ ဟန်းဖုန်း ပါဝါ ကုန်သွား တာမျိုး၊ ဟန်းဖုန်း ဘေလ်ကုန်သွားတာ မျိုးကျရင် စိတ်ဓာတ် ကျဆင်းမှုနဲ့ အခြား မအီမသာ ခံစားချက် တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်ပြီး ယင်းစိတ် ရောဂါကို Nomo-phobia လို့ အမည်ပေး ထားပါတယ်။အရှည်ခေါ် ကတော့ no-mobile-phone phobia ဖြစ် ပါတယ်။ ဖုန်းပါဝါ ကုန်သွားလို့ ဘက်ထရီ အား မဖြည့် ရသေးတာမျိုး၊ ဖုန်းဘေလ် ကုန်သွားလို့ စိတ်ညစ် ရတာမျိုးကတော့ တော်များများ တွေ့ ကြုံရပါတယ်။ နောက်တစ်နေရာရာ သွားတဲ့ အခါ ဖုန်းမေ့ ခဲ့တာတို့၊ ဖုန်းပျောက်သွား တာတို့ ဖြစ်ရင်လည်း ပိုဆိုးတဲ့ စိတ်ခံစား ချက်တစ်ခုကို ရပါတယ်။ ပြီးတော့ အသံ တစ်ခုခု ကြားတာနဲ့ မက်ဆေ့ချ် ဝင်တယ်၊ ဖုန်းလာ တယ်လို့ ထင်နေရာကလည်း ယင်း Nomophobia စိတ်ရောဂါ အခြေအနေ တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဖုန်းရဲ့ လူ့ဘဝ လုပ်ငန်း ဆောင်တာမှာပါဝင်တဲ့ အစိတ်အပိုင်းကကြီးမား လာပြီး စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တစ်ခုလုံးကို လွှမ်းမိုး လာတာမျိုးတို့ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ ဖုန်းမရှိရင်၊ ဖုန်းလေးမှ မဆက်ရရင် အထီးကျန်တယ်လို့ ထင်မြင် လာတတ်ကြပြီး ဖုန်းကိုအခြေပြုလို့ နေထိုင်မှုများပြုလုပ်ပါတယ်။ Nomophobia ရဲ့ နောက်ဆက်တွဲ ကတော့ အထီးကျန်တယ် လို့ ခံစားရတဲ့ စိတ်ရောဂါ အခြေအနေ တစ်ခု သို့ ရောက်ရှိ နိုင်စေတယ်လို့ လေ့လာသူ တို့က ဆိုထားပါတယ်။▲

လက်ကိုင်ဖုန်းနှင့် ကျန်းမာရေးအန္တရာယ်

ကမ္ဘာပေါ်မှာ လူသန်းပေါင်းထောင်နဲ့ချီပြီး လက်ကိုင်ဖုန်းတွေ သုံးနေကြပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ လည်း အသုံးပြုတာ အများကြီး တွင်ကျယ်လာနေပါပြီ။ WHO - ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက မကြာသေးခင် လပိုင်းတွေက ဒီလက်ကိုင်ဖုန်းရဲ့ လျှပ်စစ်သံလိုက်စက် ကွင်းတွေဟာ ဦးနှောက်ကင်ဆာဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အလား အလာရှိတယ်လို့ စိုးသတိပေးလာပါတယ်။ တခြား ဘာတွေထပ်ဖြစ်စေနိုင်ပါသလဲ။

တန်ဆေးလွန်ဘေးဆိုသလိုပဲ သာမန်လက်ကိုင် ဖုန်းသုံးရင်တော့ နေ့တစ်ဝ ကိစ္စရပ်တွေကို အထောက် အကူပြုပေမဲ့ နာရီပေါင်း တော်တော်ကြာကြာအသုံး လွန်သွားရင်တော့ ရေရှည်မှာ ဦးနှောက်ကို ထိခိုက် နိုင်ပါတယ်။ ဦးနှောက်နုနယ်သေးတဲ့ ကလေးနဲ့ ဆယ် ကျော်သက်တွေအတွက်ဆို ပိုသတိထားပေးဖို့ လို ပါတယ်။ ဘယ်လို လက်ကိုဖုန်းသုံးရင် အန္တရာယ်နည်း စေနိုင်ပါသလဲ။

ဒီအကြောင်းတွေကို V O A သတင်းထောက် Zulima Palacio သတင်းပို့ထားတာ နဲ့ မြန်မာနိုင် ငံထဲက ဦးနှောက်နဲ့ အာရုံကြော အထူးကုစိတ်ဆရာ ဝန်ကြီး ဒေါက်တာဆိုင်မွန်သာ (Simon Thar) တို့ကို မေးမြန်းထားတာတွေကို ကိုဝင်းမင်းက စုစည်း တင်ပြထားပါတယ်။▲

世界粮食计划署 驻邦康 办事处

上半年总结报告

粮食按月发放

在 2013 年的前半年粮食署邦康办事处 已经为 60,835 个人 发放了 **624.55** 吨 的粮食。

学校供餐计划： 以粮助学计划 到 6 月份为止 粮食计划署 为佤邦 11 个行政区内的 141 所学校总共发放了 584.35 吨粮食。 总共受益学生人数 为 14948 人。 其中 8654 位男学生 和 6294 位 女学生。 据粮食署 观察 在佤邦内 男女儿童 入学率 还算平等。

亮点

-在雨季来临前 就已将 需要发放的粮食 提前运送到 每个学校

-世界粮食计划署 驻邦康办事处 为佤邦 新增 60,835 个人 总共发放 624.55 吨 粮食

-以粮助学（学校供餐）项目下 为在校小学生 发放的粮食 已经连续发放了 5 个月

-与佤邦内 唯一合作伙伴 玛蒂沙医疗组织 合作 为 400 位 艾滋病患者 每月提供粮食 补充营养

左图为 龙潭区 和平村 小学生们 正在领取 粮食

摄影： 粮食署邦康

世界粮食计划署 驻邦康 办事处

上半年总结报告

以下列表为 每个行政区 粮食发放数量

以粮助工（以工代赈）项目： 粮食署 总共收到 13 个贫困山区居民 的 以粮助工项目申请。 其中 9 个项目已获批准并实施。 剩余 3 个项目将在下半年内实施。1 个申请取消。

正在实施的9个项目 细节，地点 以及 最新进展如下：

序	村名	项目类型	预计粮食数量(吨)	资金(美元)	%完成度
1	烈麦	学校 供水系统 和 卫生间	2.172	6,523	86%
2	公果	供水系统	3.458	6,505	100%
3	永宗	建造校舍	2.946	7,241	10%
4	不养然	灌溉用 引水沟	4.189	846	10%
5	恩耶 2,3 村	灌溉用 引水沟	4.946	3,680	10%
6	永改	灌溉用 引水沟	3.196	1,450	10%
7	恩吉 2,3,4,5 村 日南龙 1,3,4 村	水日开发	22.791	-	80%
8	帕达村 散洛村	水日开发	6.500	-	80%
9	恩吉 2,3,4,5 村	[illegible]	[illegible]	-	80%
	共计		71.055	26,005	

上图： 王冷区，恩即村 村民们 正在挖掘供水系统 水管通道

摄影： 粮食署邦康

艾滋病患者的粮食援助： 粮食署的合作伙伴，玛蒂沙医疗组织的 目标是 提高艾滋病患者的存活率。 因此 玛蒂沙组织与粮食署 合作 在玛蒂沙组织运作的 4 个诊所 为 400 位艾滋病患者 定期提供粮食援助。今年已连续 援助 6 个月。

世界粮食计划署 驻邦康 办事处

上半年总结报告

以下列表为 每个诊所正在援助的 患者数量

序	诊所地点	患者人数			粮食数量(吨)
		男	女	共计	
1	邦康	21	29	50	5.025
2	小勐拉	24	25	50	5.025
3	景东	49	101	150	15.075
4	大其力	62	88	150	15.075
	共计	155	244	400	40.2

值得聆听的故事

（可荣可僾小学）发出的声音

粮食署 的一位职员在 可荣可僾 小学工作时，一个 12 岁的小学生 向他 诉说了 以前生活的艰难 和 正在逐渐发生的改变。 他是位小学生 名字叫 岩克，是一个 住校生。

"以前，粮食署还没有过来 把水池建好时，我们没有水洗脸，有时候还没有水喝。 我们要到 小溪边去 提水 来喝，来煮饭。 提水需要走 25 分钟，下雨的时候 更艰难。

洗澡和洗衣服 只能到 田边去。田水又不干净，但是学校 附近没有水了。

他还说了"没有什么相水 比水更解渴，没有水 不行，没有水 活不了"

粮食署把水池建好了，我们有水啦。我们 什么时候想用 就 用，可以喝，可以煮饭，可以洗衣服，不用提水 有更多的时间学习，不管什么时候 水池里的水 都是满满的，看了就高兴。

上图：小学生 岩克 在水池边 洗衣服（穿蓝白外衣）

他还说了 我会记得粮食署的。"

联合国 世界粮食计划署
地址：邦康市环城南路 45 号。
电话：0879-8915231/8915233